

Utenfor alle land mener sorenskriver Harbek om Langelands uttalelser

Administrasjonsrådet kunne ikke hindre alt. - Bergsvik: «Det er forskjell på folk i rettsoppjøret»

Gårsdagens rettmøte i Langeland-Bergsvik-saken begynte med at lagmann Bønnevie stilte Langeland en del spørsmål. Langeland svarte bl. a. at rettsoppjøret hadde straffet folk som hadde gjort fienden relativt ubetydelige tjenester, mens andre, som hadde yt stor bistand, var gått fri.

— Jeg bygde opp Kunstsilkefabrikken på Notodden, og jeg var en selvskreven direktør, sa Bergsvik i sin forklaring. — Jeg tok tillitsvervene for å holde orden, og gikk ut fra at jeg handlet riktig når jeg hindret unntakstilstand og arrestasjoner. Jeg mistet posisjon, stilling, hus og hjem for dette. Det var derfor jeg skrev. Jeg er ingen landssviker, men jeg er dømt som det. Manuskriptet var på engelsk fordi mine etterkommere ikke kommer til å vokse opp i Norge.

JEG VAR SINT

da jeg skrev. I dag ville jeg ha skrevet, men passet bedre på. Jeg har ikke villet fornærme ett menneske.

Riksadvokaten framholder at embetsmennene stadig sto overfor vanskelige vurderingsoppgaver. Også NS-folk sto overfor vanskelige vurderingsoppgaver. Det har ikke kommet dem til gode. Tiltalte var på det rene med at det han skrev var ære-krenkende. Han hadde hatt mange bidragsytere til sitt skrift.

— Man behøver ikke lete lenge etter dommer over NS-folk som har fått 10—15 år for de samme ting som Harbek har gjort. Men Harbek og de andre gjorde sin plikt. Det er ikke personen jeg har villet beskrive, men forskjellen på folk.

SORENSKRIVER HARBEK

ga så en oversikt over Administrasjonsrådets drakamp med tyskerne. — Alle var glade for at vi fikk Administrasjonsrådet, og regjeringen billigte dets virksomhet. Rådet måtte ha forbindelse med tyskerne. Det er utvilsomt når Langeland forklarer at det var Administrasjonsrådets ønske at det ble bygd orlogsfartøyer, arbeidet på Fornebu osv. Rådet hadde ikke makt til å stoppe dette. Politiet var i en vanskelig stilling, og politimesteren i Oslo i den aller vanskeligste.

Til å begynne med fikk politiet utføre sine gjøremål ganske fritt. 23. april støtte vi for første gang på Sipos sjef i Norge.

RO OG ORDEN

Politiets oppgave var å opprettholde ro og orden. Rådet hadde ikke hatt noe å bemerke til ansettelsen av Jonas Lie som kontaktperson overfor tyskerne. Det var ikke grunn til å tro at Lie ville innlede samarbeid med Quisling. De to sto tidligere i motsetningsforhold til hverandre. Jeg konfererte både med Welhaven og riksadvokat Sund. Welhaven likte det ikke, for Lie var ikke noen dyktig politimann. Men han sto i godt forhold til tyskerne, og det

mente jeg ville komme godt med. Han skulle varetta norske interesser overfor tyskerne, og Lie var en ønsket mann hos dem. Rådet måtte gi etter på enkelte punkter.

LIE GJORDE INGEN SKADE I DEN TID

Påstanden om at Lie skulle sende heretninger om norske patrioter til tyskerne er grepet helt ut av luften. Det kom først etter vår tid. Vi hadde bare en ting å si på Lie, og det var at han pleiet mer og mer omgang med tyskerne. Som politinspektør gjorde han mindre og mindre.

Under eksaminasjonen av Harbek, sa advokat Foss at han langt fra ønsket å rette noen kritikk mot administrasjonsrådets disposisjoner. Men advokaten mente at det rundskriv som var sendt ut — som Langeland har skrevet om — kunne ha foranlediget at det ble sendt innberetninger om norske patrioter. Det var etter tysk påtrykk at rundskrivet hadde fått den form det hadde.

UTENFOR ALLE LAND

Adm.: Har Langelands uttalelser gått inn på Dem?

— Det ligger utenfor alle land, men uttalelsene er meget krenkende hvis man skulle ta dem alvorlig.

Ekspedisjonschef Hanson og byråsjef Diesen støttet Harbeks vitneprov, men under Diesens prov kom det til uklarhet om rundskrivet var av tysk eller norsk opprinnelse.

Adv. Foss: — Jeg har hele tiden gått ut fra som en selvfølge at det var av tysk opprinnelse.

Tidligere riksadvokat Sund forklarte at han hadde ment at Lies tiltreden ville kunne føre til forviklinger. — Jeg hadde ikke lyst til å ha noe med ham å gjøre. Hans faglige dyktighet holdt ikke mål. Lies nasjonale holdning kjente jeg ikke til, men jeg visste at han smisket for tyskerne. Hans arbeidsområde var meget uklart.

UTROLIG

Sorenskriver Meyer, Fredrikstad, hadde også inntrykk av at Jonas Lie hadde gått inn for norske interesser under Administrasjonsrådet. En av de første oppgaver vitnet hadde fått av Lie var å suspendere politimesteren i Sarpsborg som hadde samarbeidet med tyskerne.

Heller ikke politimester Welhaven hadde hørt noe galt om Jonas Lie under Administrasjonsrådet. — Men Lie var lat. Welhaven hadde ikke villet ha noe med ham å gjøre. Han var upålitelig og tyskvennlig. — Jeg antydte at jeg ville søke avskjed hvis jeg fikk noe med Lie å gjøre.